

10508 - تکبیر مطلق و تکبیر مُقید در ایام ذی الحجه

سوال

در مورد تکبیر مطلق در روز عید قربان، آیا تکبیر در پی هر نماز جزو تکبیر مطلق است یا خیر؟ و آیا این کار سنت است یا مستحب یا بدعت؟

پاسخ مفصل

تکبیر روز عید قربان از اول ماه تا پایان روز سیزدهم ذی الحجه مشروع است، چنانکه الله سبحانه و تعالی می فرماید:

﴿لِيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَّعْلُومَاتٍ﴾ [حج: ۲۸]

(تا شاهد منافع خویش باشند و نام الله را در روزهای معلومی ببرند).

که منظور همان روزهای دهی ذی الحجه است. و همچنین الله عزوجل می فرماید:

﴿وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ﴾ [بقره: ۲۰۳]

(و الله را در روزهایی معین یاد کنید).

و پیامبر. صلی الله علیه وسلم. می فرماید: «ایام تشریق روزهای خوردن و نوشیدن و ذکر الله است» به روایت مسلم. و بخاری در صحیح خود به صورت معلق از ابن عمر و ابی هریره. رضی الله عنهما. روایت کرده که «آن دو در روزهای دهی [ذی الحجه] به بازار می رفتند و تکبیر می گفتند و مردم نیز با تکبیر آنان تکبیر می گفتند». و عمر بن الخطاب و فرزندش عبدالله. رضی الله عنهما. در ایام منی در مسجد و در خیمه تکبیر می گفتند و صدای خود را بلند می کردند تا آنکه منی از صدای تکبیر [مردم] به لرزه می افتاد. همچنین تکبیر پس از نمازهای پنجگانه از نماز صبح روز عرفه تا نماز عصر روز سیزدهم ذی الحجه، از پیامبر. صلی الله علیه وسلم. و گروهی از صحابه رضی الله عنهم روایت شده که این تکبیر مخصوص غیر حاجیان است، اما کسی که در حال انجام حج است در حال احرام لبیک می گوید تا آنکه جمره ی عقبه را در روز قربان رمی نماید و پس از آن به تکبیر می پردازد و تکبیر را با اولین سنگریزه ای که به جمره ی عقبه پرتاب می کند آغاز می کند، اما اگر همراه با لبیک تکبیر گوید اشکالی ندارد، زیرا انس. رضی الله عنه. می گوید: «شخص در روز عرفه لبیک می گفت و کسی بر وی انکار نمی کرد و تکبیر می گفت و کسی بر وی ایراد نمی گرفت» به روایت بخاری. اما برای کسی که در احرام است بهتر است که لبیک گوید و برای کسی که در احرام نیست بهتر است که در این ایام تکبیر گوید.

بنابراین دانستیم که تکبیر مطلق و مقید در صحیح‌ترین اقوال علما در پنج روز یکجا می‌شوند: روز عرفه و روز عید قربان و ایام تشریق (یازده و دوازده و سیزده ذی‌الحجه). اما در روز هشتم و قبل آن (یکم تا هشتم ذی‌الحجه) تکبیرش مطلق است نه مقید. چنانکه در آیات و آثار پیشین گذشت. در مسند از ابن عمر. رضی الله عنهما . از پیامبر. صلی الله علیه وسلم. روایت است که فرمودند: **«هیچ روزهایی نیست که عمل [نیک] در آن محبوب‌تر و بزرگتر از این ایام دهگانه باشد، بنابراین بسیار تهلیل (لا اله الا الله) و تکبیر و تحمید گویند».**